

Sygn. akt IV CNP 15/15

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi pozwanego
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w L.
z dnia 24 stycznia 2013 r.,
w sprawie z powództwa Wyższej Szkoły Oficerskiej [...] przeciwko B.K.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 stycznia 2016 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanego B. K. od wyroku Sądu Rejonowego w R. z dnia 31 sierpnia 2012 r., którym zasądzona została od pozwanego na rzecz powoda – Wyższej Szkoły Oficerskiej [...] (dalej jako Uczelnia) kwota 21 524,11 złotych z tytułu zwrotu kosztów utrzymania i nauki u powoda. Podstawą prawną rozstrzygnięcia był art. 134 ust. 1 pkt 1 i pkt 4-9 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (dalej jako u.s.w.ż.z. lub ustawa).

W sprawie został ustalony następujący stan faktyczny. Powód zawarł z pozwaną Uczelnią dnia 18 sierpnia 2008 r. umowę dla żołnierza pełniącego służbę kandydacką pobierającego naukę. Na tej podstawie został przyjęty do Uczelni na pięcioletnie studia stacjonarne, z określeniem łącznych kosztów utrzymania i nauki na kwotę 55 566,70 złotych i zobowiązaniem się do zwrotu tych kosztów, jeżeli w okresie 10 lat po ukończeniu nauki albo w jej trakcie zostanie zwolniony z zawodowej służby wojskowej z przyczyn określonych w powołanej ustawie albo jeżeli przerwie naukę lub zostanie zwolniony ze służby kandydackiej z przyczyn określonych w art. 134 ust. 1 pkt 1 i pkt 4-9 tej ustawy. Ze względu na uzyskanie w trzecim semestrze studiów negatywnych, ostatecznych ocen z trzech przedmiotów został zwolniony ze służby kandydackiej w Uczelni, przeniesiony do rezerwy i z dniem 10 czerwca 2010 r. skreślony ze stanu ewidencyjnego. Poniesione koszty na rzecz pozwanego za czas studiowania zostały określone na kwotę 21 524,11 złotych i do jej zapłaty na rzecz Uczelni pozwany został wezwany pismem z dnia 10 stycznia 2011 r. Na pismo to nie odpowiedział i należności nie zapłacił. W kolejnym roku próbował studiować na uczelni cywilnej, ale studia przerwał, a następnie dnia 14 lutego 2012 r. zawarł umowę na pełnienie zawodowej służby wojskowej w jednostce wojskowej na stanowisku podoficera obsługi samolotu od dnia 1 marca 2012 r. do dnia 31 sierpnia 2013 r. z możliwością zawarcia następnie umowy na stałe. Sąd uznał, że mimo pełnienia czynnej służby wojskowej żołnierzy zawodowych brak jest podstaw do zastosowania art. 134a u.s.w.ż.z. i pozwany jest zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda, gdyż w dacie

zwolnienia go ze służby kandydackiej oraz przeniesienia go do rezerwy i skreślenia ze stanu ewidencyjnego nie pełnił czynnej służby zawodowej.

Rozpoznając apelację Sąd Okręgowy podzielił dokonane przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne oraz samo rozstrzygnięcie, zmieniając częściowo uzasadnienie prawne. Uznał, że zwolnienie z obowiązku zwrotu kosztów, o których stanowi u.s.w.ż.z. dotyczy tylko pełnienia przez zwolnionego żołnierza czynnej służby wojskowej na zasadach określonych w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 461 ze zm., dalej jako u.p.o.o.), a tych pozwany nie spełniał, zaś art. 134a u.s.w.ż.z. nie odnosi się w jakikolwiek sposób do stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 134a u.s.w.ż.z. w związku z art. 55 ust. 6 u.p.o.o., co spowodowało szkodę pozwanemu przez zapłacenie powodowi zasądzonej należności w drodze egzekucji komorniczej. Skarżący wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem wskazanego wyroku i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stwierdzenie na podstawie art. 424¹ § 1 k.p.c. niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji wymaga zbadania prawidłowości zastosowania przepisów, których naruszenie jest zarzucane przez skarżącego. Rozpoznanie skargi następuje bowiem w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw (art. 424¹⁰ k.p.c.).

Pozwany zarzucił w skardze naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 134a ust. 1 powołanej u.s.w.ż.z, który to przepis zwalnia od obowiązku zwrotu przez żołnierza zwolnionego ze służby kandydackiej kosztów poniesionych na jego utrzymanie i naukę (art. 124 ust. 6 tej ustawy), w przypadku powołania go do zawodowej służby wojskowej lub pełnienia czynnej służby wojskowej na zasadach określonych w - mającej zastosowanie w sprawie – ustawie o p.o.o. Skarżący odwołuje się do art. 55 ust. 6 u.p.o.o., stanowiącego, że za spełnienie obowiązku służby wojskowej uznaje się również pełnienie, na zasadach określonych

w u.s.w.ż.z. służby kandydackiej oraz zawodowej służby wojskowej. Zarzuca się w skardze, że Sąd drugiej instancji wskazał w uzasadnieniu wyroku oddalającego apelację pozwanego, iż nie spełnił on przesłanki bycia w czynnej służbie wojskowej, podczas gdy przepis stanowi także o zawodowej służbie wojskowej, a pozwany taką służbę pełni.

Należy stwierdzić, że skarżący poprawnie powiązał ze sobą treść przepisów powołanych w skardze, włącznie z wykazaniem, że zgodnie z art. 3 ust. 1a u.s.w.ż.z. żołnierze pełniący służbę kontraktową są także żołnierzami zawodowymi pełniącymi czynną służbę wojskową. Trudno podzielić stanowisko Sądu Okręgowego, że służba czynna na gruncie u.s.w.ż.z. powinna być rozumiana odrębnie od tej, o której mowa w u.p.o.o.

Kwestie te nie mają jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Obowiązek zwrotu kosztów utrzymania i nauki ma podstawę prawną w art. 124 ust. 6 i art. 134a ust. 1 u.s.w.ż.z. i powstaje *ex lege* w razie wygaśnięcia stosunku służbowego służby kandydackiej, o czym stanowi art. 124 ust. 7 tej ustawy. W konsekwencji, jak każde zobowiązanie bezterminowe, tak i to stało się wymagalne z chwilą wezwania do zapłaty; potwierdza to § 5 umowy zawartej przez szkołę ze skarżącym. Skarżący takie wezwanie otrzymał i był zobowiązany spełnić świadczenie, zgodnie z § 4 umowy. Dopiero w około dwa lata po tym zdarzeniu podjął obowiązki żołnierza zawodowego w ramach kontraktowej służby wojskowej, co dawało podstawę do zwolnienia z obowiązku zwrotu żądanych kosztów. Wprawdzie przepisy nie uzależniły tego zwolnienia od jakiegoś terminu, w ciągu którego mogą powstać okoliczności uprawniające do zwolnienia z obowiązku zwrotu kosztów wynikłych z wygaśnięcia stosunku prawnego poprzedniej służby wojskowej (czynnej, zawodowej, kandydackiej), jednak nie można przyjąć, że to jest zupełnie obojętne i można po wielu latach kwestionować w podanych sytuacjach obciążenie kosztami, przewidziane ustawowo oraz egzekwowane przymusowo lub nawet już wyegzekwowane. Jak trafnie wykazał Sąd Okręgowy, w chwili powstania obowiązku zwrotu kosztów i wezwania do zapłaty przez uprawnionego, skarżący nie pozostawał w żadnym stosunku prawnym, o którym mowa w przepisach powołanych ustaw, a który uprawniałby go do nie spełnienia zobowiązania ustawowego i umownego.

W tym stanie rzeczy nie można twierdzić, że Sąd drugiej instancji wydając wyrok oddalający apelację pozwanego B. K. naruszył prawo, a tym bardziej naruszył je w sposób oczywisty i rażący, jak interpretuje orzecznictwo i doktryna przepisy stanowiące o możliwości stwierdzenia przez Sąd Najwyższy niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego, a co skarżący uznaje w skardze za trafne i nie budzące wątpliwości (przywołując na poparcie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2012 r., IV CNP 8/12). Stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji (art. 424¹ § 1 k.p.c.), wymaga ustalenia, jaki przepis prawa został naruszony i czy to naruszenie jest rażące wobec możliwych sposobów interpretacji tego przepisu, jego treści i konstrukcji normatywnej. W sytuacji, gdy odnośnie do prawomocnego wyroku, który się skarży z powołaniem na szczególny tryb, przewidziany w art. 424¹ – art. 424¹² k.p.c. nie można w ogóle stwierdzić naruszenia prawa, wniesiona skarga jako bezpodstawna podlega oddaleniu.

Mając to na uwadze należało na podstawie art. 424¹¹ § 1 k.p.c. oddalić skargę.

kc